

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

PROGRAMA
pentru examenul de obținere a gradului didactic II

SPECIALITATEA: MANAGEMENT

PROFESORI

Aprobată prin O.M.E.C.T. nr.....

BUCUREȘTI
2007

I. NOTĂ INTRODUCȚIVĂ

Programa pentru examenul de obținere a gradului didactic II în învățământ reprezintă documentul curricular și normativ de bază în temeiul căruia vor fi structurate și asigurate atât orientarea generală în domeniul cunoașterii științifice și didactic/metodice a domeniului de referință, cât și parcurgerea, prin studiu sistematic, a unei tematici adaptate nivelului profesional al cadrului didactic, relevante, moderne și cu o sensibilă deschidere interdisciplinară.

Programa este concepută ca bază necesară și utilă atât pentru perfecționarea continuă, cât și pentru testarea/evaluarea concepției, cunoașterii, înțelegerii și interpretării principalelor roluri profesionale ale funcției din perspectiva nivelurilor carierei didactice. Acestea se vor corela cu normativitatea psihopedagogică pe baza căreia sunt proiectate, aplicate și inovate structurile și unitățile de competențe - cunoștințele, abilitățile, valorile și atitudinile - corespunzătoare standardelor și statutului asumat/jucat de cadrul didactic în unitățile de învățământ preuniversitar din România.

În cadrul acestei programe, de importanță majoră sunt acele componente care vor valoriza **rolul constructiv, coparticipativ al** cadrului didactic în calitatea sa de actor cu statut de educator, de purtător al mesajelor științei devenite disciplină de învățământ, de reprezentant al comunității profesorilor de specialitate din instituția școlară și substanța **competențelor dobândite** de acesta, în concordanță cu motivația profesională, cu o serie de **roluri specifice**. De exemplu, pentru dimensiunea didactică, menționăm rolurile: evaluator intern și extern, consilier în procesul de învățare și, mai ales, în depășirea dificultăților în învățare, mediator didactic în procesul de adecvare a logicii domeniului de specialitate la psihologia învățării, predării, evaluării etc.

Au fost urmărite formarea și structurarea competențelor pentru profesia de cadru didactic, cu aplicare la predarea disciplinelor de specialitate din aria curriculară „Tehnologii”. Pe lângă competențele specifice, în specialitate, sunt vizate competențele pentru îndeplinirea eficientă a unui rol social precum și competențele metodice.

Tematica programei reflecta **ponderile**:

- conținuturilor destinate pentru formarea competențelor științifice (aprox. 60%);
- conținuturilor destinate formării competențelor didactice, încorporând metoda și aplicațiile școlare ale domeniului (aprox. 30%);
- conținuturilor altor tipuri de competențe necesare cadrelor didactice - competențe cheie (aprox. 10%).

În elaborarea programelor au fost aplicate **criterii de selectare a conținuturilor**, precum: relevanța conținuturilor pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, utilitatea explicită a conținuturilor pentru activitatea didactică, adaptabilitatea la contexte profesionale, socioculturale, sociale, economice și tehnologice în schimbare/în evoluție, integralitatea și coerența viziunii asupra cunoașterii de specialitate, abordate în relație cu didactica domeniului de specialitate, actualitatea științifică, în raport cu schimbările/ inovațiile la nivel conceptual, metodologic și aplicativ și asigurarea calității în educație.

Competențe specifice:

- cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice de specialitate și metodice pentru disciplinele/modulele de specialitate;
- realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinelor/modulelor de specialitate și problemele de învățare specifice domeniului de pregătire;
- realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor;
- operarea cu standardele de pregătire profesională și programele școlare pentru proiectarea unui demers didactic adaptat nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei;

- utilizarea tehnologiilor informaționale în demersul didactic;
- aplicarea adecvată a principiilor și metodelor specifice didacticii disciplinelor/modulelor tehnologice;
- elaborarea, selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate;
- proiectarea și/sau selectarea unor conținuturi pentru programele opționale sau curriculum în dezvoltare locală de tipul aprofundare/extindere/opțional ca disciplină nouă;
- comunicarea eficientă cu partenerii în activitatea educațională;
- aplicarea unor forme de management al clasei în funcție de activitatea de învățare proiectată;
- transmiterea, în funcție de particularitățile de vârstă ale elevilor, a conținuturilor astfel încât să dezvolte structuri operatorii, afective și atitudinale;
- dezvoltarea competențelor civice și interpersonale ale elevilor și conduita antreprenorială a acestora;
- stimularea potențialului fiecărui elev și dezvoltarea creativității.

II. TEME PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR / MODULELOR DE SPECIALITATE

1. Locul și rolul disciplinelor/modulelor de specialitate în învățământul preuniversitar. Construirea demersurilor didactice pentru realizarea unui învățământ centrat pe elev.
2. Curriculumul școlar:
 - a) elemente componente (curriculum național, planuri - cadru, arii curriculare, trunchi comun, discipline, module);
 - b) documente curriculare (standarde de pregătire profesională, planuri-cadru și planuri de învățământ, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare);
 - c) obiectivele predării – învățării – evaluării la disciplinele/modulele din aria curriculară „Tehnologii”. Competențe generale, competențe specifice, unități de competență și competențe;
 - d) proiectarea curriculumului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: aprofundare/extindere/opțional ca disciplină nouă;
3. Operaționalizarea obiectivelor didactice: proceduri de operaționalizare și exemple.
4. Relația între competențe și conținuturi de instruire.
5. Metode și procedee de predare-învățare:
 - a) clasificarea și caracteristicile principalelor grupe de metode de învățământ;
 - b) exemplificări de aplicare a unor metode specifice disciplinelor/modulelor de specialitate;
 - c) utilizarea metodelor de predare activ-participative, centrate pe elev / tehnicilor de învățare prin cooperare: metoda proiectului; studiul de caz; jocul de rol; lucrul în echipă; problematizarea;
 - d) metode de stimulare a creativității elevilor: brainstorming-ul, ingineria ideilor, sinectica, metoda 6-3-5, discuția panel, metoda “6-6” (Philips);
 - e) utilizarea tehnologiilor informatice și de comunicare în procesul didactic; exemplificări.
6. Mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare:
 - a) funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ;
 - b) tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor; exemplificări.
7. Medii de instruire reale și virtuale: cabinete, laboratoare, ateliere, complexe multimedia, săli de clasă, ferme didactice, târguri și expoziții, șantiere (descriere și condiții de utilizare);
8. Forme de organizare a activității didactice: lecția și variantele de lecție; firma de exercițiu; alte forme de organizare (cercurile de elevi, consultațiile etc.).

9. Evaluarea rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curriculare și criteriile de performanță din standardele de pregătire profesională:
- a) evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: definire, funcții;
 - b) metode și tehnici de evaluare;
 - c) erori în evaluare și modalități de minimizare a lor;
 - d) construirea instrumentelor de evaluare (teste, chestionare, fișe etc.);
 - e) calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;
 - f) tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de corectare și notare.
10. Proiectarea demersului didactic: planificare calendaristică, proiectarea unității de învățare, proiectarea lecției (pentru diferite tipuri de lecții). Proiectarea de activități de învățare intra, inter și transdisciplinare. Cercurile științifice ale elevilor. Proiectarea în echipă în contextul curriculumului modular.
11. Modalități de adaptare a procesului instructiv-educativ în vederea integrării elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES).
12. Integrarea abilităților cheie în contextul diferitelor discipline tehnologice și module de specialitate.
13. Pregătirea profesorului pentru activitatea didactică (profesională, psihopedagogică și metodică).

Bibliografie

1	Adăscăliței, A.,	Instruire asistată de calculator, Editura Polirom, Iași, 2007
2	Boncota, I.,	Caiet metodic cu aplicații practice, Ed. ASE, București, 2003
3	Cerghit, I.,	Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași, 2006
4	Carcea, I.M.,	Consultanță și consiliere educațională, EDP, București, 2005
5	Ciobanu, Olga	Educație economică, Ed. ASE, București, 2000
6	Cucoș, C.,	Pedagogie, Ed. Polirom, Iași, 1996, revizuire 2002
7	Cristea, S. (coord)	Curriculum pedagogic, EDP, București, 2006
8	Crețu, C.,	Curriculum diferențiat și personalizat, Ed. Polirom, Iași, 1998
9	Druță, M-E.,	Didactica disciplinelor economice, Ed. ASE, București, 2002
10	Druță, M-E., Grünberg, C.,	Portofoliul seminariilor de didactica disciplinelor economice, Ed. ASE, București, 2002
11	Ionescu, M., Radu, I.,	Didactica modernă, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1995
12	Iucu, R.,	Managementul și gestiunea clasei de elevi, Editura Polirom, Iași, 2000;
13	Jinga, I., Negreț, I.,	Învățarea eficientă, EDITIS, București, 1994
14	Jinga, I., Istrate, E.	Instruirea și evaluarea asistată de calculator, Editura ALL, București, 2006
15	Joița, E.,	Eficiența instruirii, EDP, București, 1998
16	Manolescu, M.,	Evaluarea școlară, Editura Meteor, București, 2006
17	Neacșu, I.,	Instruire și învățare, ediția a II-a, revizuită, EDP,

18	Nicola, I.,	București, 1999
19	Negreț, I.,	Tratat de pedagogie școlară, Editura Aramis, București, 2000
20	Potolea, D.,	Didactica Nova, Editura Aramis, București, 2004
		Profesorul și strategiile conducerii învățării, în vol. Structuri, strategii și performanțe în învățământ (coord. Jinga, I., Vlăsceanu, L.), Ed. Academiei, București, 1989
21	Radu, I., T.,	Evaluarea în procesul didactic, EDP, București, 2000
22	Roșca, I., Zamfir, G., Apostol, C.G., Bodea, C.N.,	Informatica instruirii, Editura Economică, București, 2002
23	Toma, S.,	Profesorul factor de decizie, Editura Tehnică, București, 1999
24	Tomșa, G.,	Orientarea și dezvoltarea carierei la elevi, Casa de editură și presă „Viața Românească”, București, 1999
25	Zamfir, G.,	Instruirea asistată de calculator în domeniul economic, Ed. INFOREC, București, 2000
	xxx	Curriculum național aprobat de M.E.C.T. (www.edu.ro)
	xxx	Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare pentru aria curriculară „Tehnologii”, M.E.C.T.

III. TEMATICA DE SPECIALITATE

1. Problematica generală a managementului

- *Definirea conceptului de management.*
- *Curente de gândire în teoria și practica managerilor.*
- *Managerii – specialiștii care realizează activitatea de management în organizații.*
- *Considerații cu privire la calitatea managementului și la excelența în management.*

2. Cultura organizațională și etica afacerilor

- *Conținutul și elementele culturii organizaționale.*
- *Orientarea culturii spre înaltă performanță.*
- *Etica afacerilor.*

3. Misiunea, obiectivele și strategiile unei organizații

- *Mediul extern al firmei.*
- *Misiunea și obiectivele firmei.*
- *Strategiile firmei și implementarea acestora.*
- *Planificarea strategică a organizației, instrument de concretizare a misiunii, obiectivelor și strategiilor.*

4. Sistemul decizional al firmei

- *Conceptul de decizie managerială.*
- *Situații decizionale și tipuri de decizii.*
- *Structura procesului decizional.*
- *Modele de comportament decizional.*
- *Decizii individuale și decizii de grup.*
- *Metode și modele de fundamentare a deciziilor.*
- *Fundamentarea deciziilor unicriteriale.*
- *Metode de fundamentare a deciziilor multicriteriale.*

5. Organizarea și structurile organizatorice de management

- *Organizarea ca proces de diviziune a muncii.*
- *Conținutul structurii organizatorice.*
- *Elaborarea structurii organizatorice.*
- *Tipuri de structuri organizatorice.*
- *Tendențe pe plan mondial în organizarea structurală a unor firme performante.*

6. Activitățile ale managementului resurselor umane

- *Planificarea resurselor umane.*
- *Asigurarea cu resurse umane.*
- *Menținerea și dezvoltarea resurselor umane.*
- *Conceptul de motivație în muncă.*
- *Teorii ale motivației bazate pe nevoi.*
- *Teorii procesuale ale motivației.*

7. Elemente privind managementul schimbării

- *Conținutul schimbării organizaționale.*
- *Analiza câmpului de forțe.*
- *Rezistența la schimbare și cauzele care o generează.*
- *Rolul managerului în procesul de schimbare organizațională.*
- *Strategii de realizare a schimbării organizaționale.*
- *Conținutul procesului de schimbare.*

8. Leadership

- *Conceptul de leadership și factorii de influență.*
- *Poziționarea liderului în raport cu grupul și membrii grupului.*
- *Teorii de leadership bazate pe trăsăturile leaderilor.*
- *Stiluri de leadership bazate pe comportament.*
- *Leadership-ul participativ: implicarea subordonaților în adoptarea deciziilor.*
- *Modele situaționale de leadership.*

9. Comunicarea managerială și sistemul informațional în management

- *Informațiile și managementul.*
- *Comunicarea managerială.*
- *Sisteme informaționale de management (conținut și structură, sisteme informaționale operaționale, sisteme informaționale de management).*
- *Raționalizarea sistemului informațional.*
- *Tendențe în conceperea și funcționarea sistemelor informaționale.*

10. Managementul conflictelor

- *Definirea conceptului de conflict.*
- *Principalele tipuri de conflicte și cauzele apariției acestora.*
- *Evoluția conflictelor.*
- *Modele de conflict inter-grupuri.*
- *Metode de soluționare a conflictelor.*

11. Controlul managerial

- *Procesul de control managerial (definire și importanță, tipuri de control, structura procesului de control, volumul activității de control).*
- *Metode și sisteme de control.*

12. Sisteme, metode și tehnici de management

- *Conceptul de sistem și metodă.*
- *Principalele sisteme, metode și tehnici de management.*
- *Sisteme și metode generale de management: managementul prin obiective, managementul prin proiecte, managementul pe produs, managementul prin bugete, managementul prin excepție, managementul participativ.*

- *Metode și tehnici specifice de management: diagnosticarea, ședința, delegarea, tabloul de bord.*
- *Metode de stimulare a creativității personalului (brainstorming-ul, sinectica, metoda Delphi, matricea descoperirilor).*

13. Managementul strategic al firmei

- *Conceptele de management strategic și politică a organizației.*
- *Delimitarea strategiei de managementul strategic.*
- *Analiza mediului înconjurător general.*
- *Analiza mediului înconjurător concurențial.*
- *Matricele de portofoliu.*
- *Segmentarea strategică.*
- *Analiza industrială dezvoltată de Michael E. Porter.*

14. Managementul cunoștințelor

- *Evoluțiile managementului în societatea cunoașterii.*
- *Managementul activelor intangibile.*
- *Modele de creare și utilizare a cunoștințelor în organizații.*
- *Învățarea organizațională.*

Bibliografie

1. CIOBANU Ioan, Management strategic: Editura POLIROM, 1998
2. CIOBANU Ioan, CIULU Ruxandra, Strategii competitive ale firmei; Editura POLIROM, 2005
3. DRĂGĂNESCU Mihai, Societatea informațională și a cunoașterii. Vectorii societății cunoașterii, 2004, www.edemocratie.ro
4. HOFFMAN Oscar; Management. Fundamente socio-umane; Editura Victor;
5. JABA Octavian; Analiza strategică a întreprinderii; Editura: Sedcom Libris; 1999
6. MANOLESCU Aurel; Managementul resurselor umane: ediția a III-a; Editura Economica
7. MIHUT Ioan; Euromanagement; Editura Economica
8. MUNTEANU Igor, IONIȚĂ Veaceslav, Managementul cunoștințelor: un ghid pentru comunitățile de practicieni, Editura Cartier, Chișinău
9. NICA Panaite, IFTIMESCU Aurelian; Management: Concepte și aplicații practice; Editura: Sedcom Libris - 2004
10. NICOLESCU Ovidiu (coordonator); Sistemul informațional managerial al organizației; Editura Economica; 2001
11. NICOLESCU Ovidiu, VERBONCU Ion; Managementul pe baza centrelor de responsabilitate; Editura Economica;
12. PRODAN Adriana ,ROTARU Anton; Managementul resurselor umane; Editura Sedcom Libris
13. RUSSU Corneliu ,ALLAIRE Yvan, Management strategic, Editura ALL Beck
14. RUSU Costache ,VOICU Monica; Managementul pe baza centrelor de responsabilitate; Editura Economica;
15. VERBONCU Ion ,NICOLESCU Ovidiu; Management: ediția a III-a revizuită ; Editura Economica; 1999
16. *** Alte publicații, manuale și auxiliare curriculare în vigoare, aprobate de MECT.